

שלא נשלם חטאם, כמו שנאמר בראשית טז כי לא שלם עון האמור עד הנה, אז אין חדומה לפניו, ורע לפניו על שנאנבדה. ואם תאמר, למה עושה בהם דין טרם שגיא זמנם? אלא הם גרמו רע לעצם, שהרי הקדוש ברוך הוא אין עושה דין בטרם מגיע זמנם, אלא משום שמשפטים עם ישראל לרעה להם, ולכן עושה בהם דין ומאבדם מהעולם שלא הזמן. וזהו שרע לפניו. ולכן הטבע מצרים ביום זה אבד שונאי ישראל ביום יהושפט, וכן כלם, שהרי משום ישראל נאבדו לפניו זמנם.

אבל כשהשלם הזמן שחפה להם ולא שבוי, אז חדומה ותשפת לפניו על שאבדו מהעולם, פרט בזמן שחרב בית המקדש, שאף על גב שהשלם מקדשו. אף על גב שהשלם הזמן שחרגו לפניו, לא הייתה חדומה לפניו. ומאותו זמן לא היה חודה לאבדו לפניו ולמטה.

בי לימים עוד שבעה אנכי ממיטר על הארץ ארבעים يوم ואربعעים לילה וגօ. וביהוקה אמר, ארבעים יומם וארבעים לילה היללו, מה מעשיהם? אלא ארבעים יומם וכתווב (דברים כה) ארבעים הימים, וכלkokות רשותם יפנו לא יסוף, פגוד ארבעה רוחות העולם, לכל אחד שעשרה. משום שבע אדים נברא מאربعה רוחות העולם, ועל זה ומהיתו את כל היקום. ואחריך ארבעים להללות ולחמות את העולם.

רבי יצחק היה מצוי לפניו רבי שמואן. אמר לו פסוק זה [שמאנו] שבחוב ותחחת הארץ לפניו האלים. אם בני אדם חטאו הארץ במה חטא? אמר לו,

מطا זמניהו, (עד) דלא אשקלים חובייה, כמה דעת אמר, (בראשית טז) כי לא שלם עון האמור עד הנה, כדי לית חדומה קמיה ובאייש קמיה על דעתאבדו.

אי תימא فهو עד לא מטו זמניהו אמאי עביד בהו דין. אלא אונז גרמיין ביישא לגרמייהו. דהא גרשא בריך הוא לא עביד בהו דין עד לא מطا זמניהו. אלא בגין דמשפטפי בהריהו דישראל לא באשא לון. ובגין כה עביד בהו דין ואוביד לון מעולם בא זמנא. ורק הוא דאבאиш קמיה. ובגין כד אטבע מצראי בימה. ואוביד שנאייהון דישראל בימי יהושפט. וכן קלחו. דהא בגיןיהון דישראל אטהבדו בלא זמנא.

אבל פד אשקלים זמנא דאוריך לון ולא טוב. בגין חודה ותושבתה קמיה על דעתאבדו מעולם. בר בזמנא דעתרבבי מקדשא. אף על גב דاشתלים זמנא דלהון דארגייזו קמיה, לא הוה חודה קמיה. ומההוא זמנא לא הוה חודה לעילא ומתא:

בי לימים עוד שבעה אנכי ממיטר על הארץ ארבעים לילה וגօ. רבי יהוקה אמר הנני ארבעים יומם וארבעים לילה וגօ. אלא ארבעים יומם לאלקאה חייבי עולם וכתיב, (דברים כה) ארבעים יכפו לא יוסיף, לךבל ארבע סטרי עולם לכל חד עשרה. בגין דבר נש מאربع סטרי עולם אהברי. ועל דא ומהיתו את כל היקום. ואצטיריך ארבעים לאלקאה ולאתמי עולם. רבי יצחק הוה שכיהם קמיה דרבי שמעון אמר ליה האי קרא (רואה) דכתיב ותשתת הארץ (דף סב ע"א) לפניהם האלים. אי בני נשא חטא במה. אמר ליה בגין